

Byggnadsminnesförklaring jämlikt lagen om byggnadsminnen (SFS 1960:690, senaste lydelse 1976:440) av Gamla Bankhuset, "Smörasken", på fastigheten Vikingen nr 2 (f d Vikingen nr 1), Umeå centrum, Umeå kommun

---

(4 bilagor)

I skrivelse till riksantikvarieämbetet den 3 juni 1976 har länsantikvarien i Västerbottens län väckt fråga om byggnadsminnesförklaring av rubricerade byggnad. Meddelande därom har den 21 juni 1976 lämnats till inskrivningsmyndigheten vid tingsrätten i Umeå.

Med anledning av kulturminnesvårdens omorganisation den 1 juli 1976 har ärendet överförs från riksantikvarieämbetet till länsstyrelsen i Västerbottens län för fortsatt handläggning.

Fastighetens ägare, Umeå kommun, har i fullmäktigesammanträde den 17 mars 1980 förklarat sig inte ha något att erinra mot en byggnadsminnesförklaring samt godkänt de föreslagna skyddsföreskrifterna, men förbehållit sig rätten att ytterligare bebygga tomtens. Länsstyrelsen, som granskat de aktuella utbyggnadsplanerna, motsätter sig inte att nybyggnad på fastigheten sker enligt förslaget.

Byggnadsminnesförklaringen omfattar endast själva Gamla Bankhuset, kallat "Smörasken", som uppfördes för Västerbottens enskilda bank efter byggnadslov 1877 efter ritningar av A F O Cederberg.

Byggnaden har använts som bibliotek, skola och kontor. Dess historia, utseende och läge framgår av bifogade handlingar.

Byggnaden är genom sin utformning och sitt välbevarade yttre en god företrädare för den norrländska småstadens officiella byggnadsstil vid 1800-talets senare del. Byggnaden bevarar således egenarten hos gången tids byggnadsskick och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märklig.

1980-06-23

11.392-423-77

Med anledning härav och med beaktande av vad som i övrigt förekommit i ärendet, förklarar länsstyrelsen jämlikt 1 § lagen om byggnadsminnen bankhuset för byggnadsminne. I samband härmed meddelar länsstyrelsen enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

Skyddade delar

- Den på den till beslutet hörande kartan med snedstreck markerade byggnaden får inte rivas eller flyttas.
- Byggnaden får inte till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.

Underhåll

- Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Samråd i vård- och underhållsfrågor skall ske med länsstyrelsen.

Övrigt

- Fastigheten skall hållas i sådant skick att byggnadens utseende och karaktär inte förvanskas.

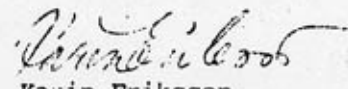
Om ändring av byggnadsminnet anses nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad av särskilda skäl får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Sven Johansson jämte ledamöterna Bert Ove Bäckman, Bertil Carlsson, Bengt O Gullesjö, Sverker Lindberg, Erik Johansson, Yngve Lauritz, Karl-Erik Lundström, Stefan Löfstedt, Hilding Lövbom, Erik Eriksson, Ragnar Brännström, Torsten W Persson, Carl Schmidt och Göran Svanberg.

I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Harry Forsell, tf förste länsassessor Ruth Burgman, länsantikvarie Karin Eriksson, föredragande, och länsarkitekt Märt Saarm.

Sven Johansson

Karin Eriksson

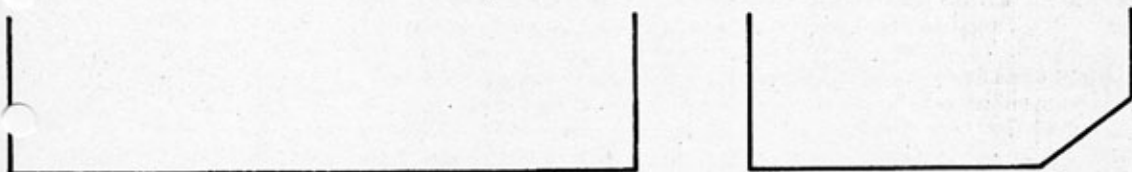
Bilagor

Situationsplan
Byggnadsbeskrivning
Fotografier
Besvärshänvisning

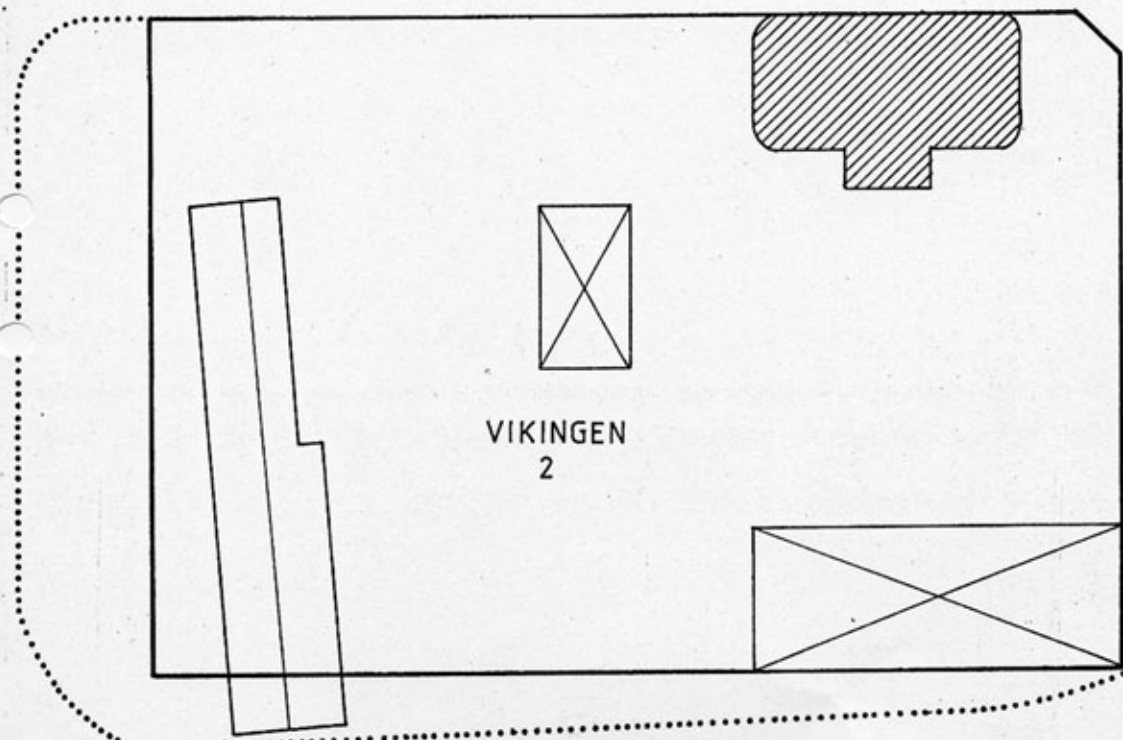
Kopia till

inskrivningsmyndigheten, rek (efter laga kraft)
byggnadsnämnden, rek
riksantikvarieämbetet och statens historiska museer
för ev överklagande, delgivningskvitto
riksantikvarieämbetet, byggnadsminnesregistret (efter
laga kraft)
kammarrätten i Sundsvall för laga kraft
Västerbottens museum, rek
kulturnämnden
planenheten
juridiska enheten
länsantikvarien
styrelsens ledamöter och suppleanter (35)
handlingarna + besvärshänvisning

BYGGNADSMINNESFÖRKLARING AV GAMLA BANKHUSET, "SMÖRASKEN"
PÅ FASTIGHETEN VIKINGEN 2.

STORGATAN

VIKINGEN
2

VÄSTRA ESPLANADEN

HOVRÄTTSGATAN

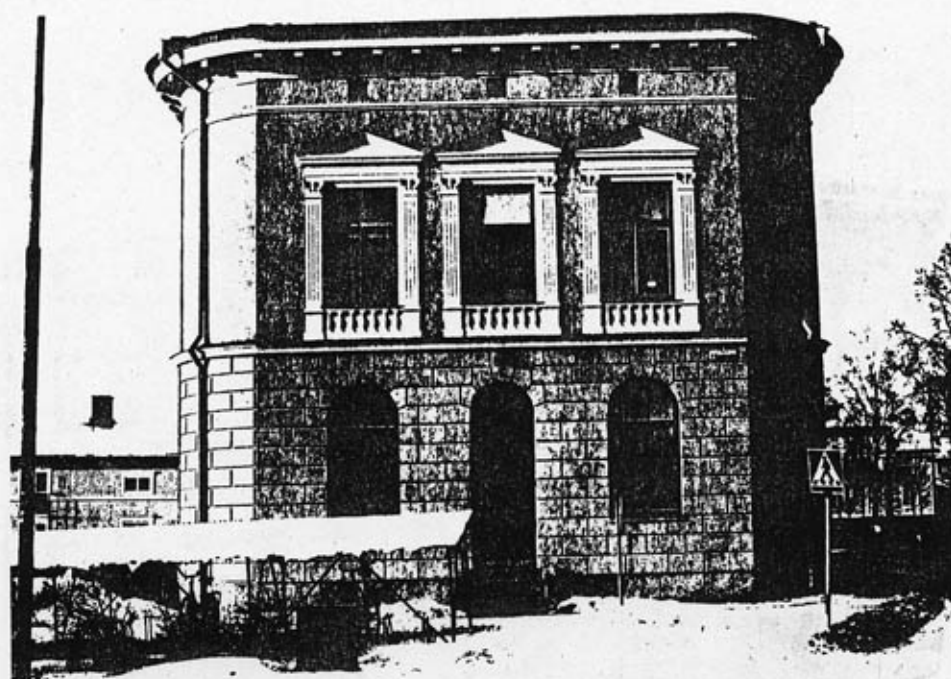
 BYGGNAD SOM ÅTNJUTER SKYDD

GAMLA BANKEN

Storgatan 34, Vikingen 1. Arkitekt A F O Cederberg 1877.

Westerbottens enskilda bank var länets första affärsbank. Den grundades 1857 av borgarna i Umeå som en filial till sparbanken, men fick sin slutliga form först 1865. Banken hade som andra enskilda banker vid denna tid rätt till egen sedelutgivning. De sedlar som i dag är bevarade med bankens stämpel räknas som verkliga dyrgripar.

Vid Storgatan ligger ännu Westerbottens enskilda banks första bankhus - en putsad stenbyggnad i renässansdräkt uppförd efter ritning från 1877 av kapten Axel Cederberg vid Väg- och vattenbyggnadskåren, stadens tekniske rådgivare vid denna tid. Av folkhumorn har bankhuset på grund av sina rundade hörn döpts till Smörasken. Sedan banken efter branden flyttat till det nya bankhuset vid Rådhusparken, har byggnaden haft många olika uppgifter. Åren 1936-1954 var Umeå stadsbibliotek inrymt i Smöraskens övervåning.

Vikingen 1, Gamla bankhuset, "Smörasken", Umeå kommun

